

Az ítéltábla **a felperesnek** a dr. Horváth Attila ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **kártérítés megfizetése** iránt indított perében - mely perhez az elsőfokú bíróság egyesítette a felperesnek az alperes ellen kártérítés megfizetése iránt P.20.805/2014. számon indult pert - a Győri Törvényszék 2016. február 24. napján kelt P.20.556/2014/53. számú ítéletével szemben, a felperes által 56. és 58. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

### **í t é l e t e t :**

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000.- (százezer) forint nem vagyoni kártérítést, valamint ezen összeg után 2012. október 10. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű, 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az alperesnek 25.400.- (huszonötezer-négyezer) forint másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 400.000.- (négy százezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

### **I n d o k o l á s :**

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás szerint a felperes 2012. szeptember 26. és 2013. január 21., valamint 2013. szeptember 16. és 2013. szeptember 23. között az alperesi intézetben volt fogvatartott részben előzetes letartóztatottként, részben megőrzöttként.

Az elhelyezés a következő méretezésű zárkákban történt:

|                                                |               |                      |
|------------------------------------------------|---------------|----------------------|
| 2012. szeptember 26-tól 2012. október 9-ig     | 12. sz. zárka | 7,75 m <sup>2</sup>  |
| 2012. október 09-től 2013. január 7-ig         | 47. sz. zárka | 42 m <sup>2</sup>    |
| 2013. január 14-től 2013. január 21-ig         | 47. sz. zárka | 42 m <sup>2</sup>    |
| 2013. szeptember 16-tól 2013. szeptember 18-ig | 44. sz. zárka | 27,55 m <sup>2</sup> |
| 2013. szeptember 18-tól 2013. szeptember 23-ig | 43. sz. zárka | 43,22 m <sup>2</sup> |

A 12. számú zárkában 2012. szeptember 26-tól 2012. október 02. napjáig 4 fő, majd 2012. október 03. napjától 2012. október 09. napjáig 3 fő került elhelyezésre. A 47. számú zárkában 2012. október 09-től 2013. január 07-ig és 2013. január 14-től 2013. január 21. napjáig 9-11 fő tartózkodott, a 44. számú zárkában 2013. szeptember 16-tól szeptember 18-ig 10 fő kapott elhelyezést, majd a 43. számú zárkában 2013. szeptember 18-tól 2013. szeptember 23-ig 10-11 fő tartózkodott. Az alperesi intézetben a fogvatartottak túlszűfoltan kerültek elhelyezésre a perbeli időszakban, a túlbetöltés 138-169 % között alakult.

A felperes 2014. március 13-án panasszal élt a Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészségnél, amely szerv a 2014. július 8-án született 570/2014/2-II. számú határozatának 4. pontjában a 44. számú zárka vonatkozásában megállapította, hogy a 27,55 m<sup>2</sup> alapterületű zárkában, ha 9 főt helyeznek el, akkor nem felel meg a fogvatartottak elhelyezése a jogszabályban előírtaknak, mivel nem biztosított egy fő részére 4 m<sup>2</sup> mozgástér.

A felperes 2013. szeptember 16. és 2013. szeptember 23. között megőrzésen volt az alperesi intézetben, ahol a 43. és a 44. számú zárkában helyezték el.

2013. szeptember 18. napján a felperes egészségügyi vizsgálatára került sor, akkor panaszként azt rögzítették, hogy előző nap égett a gyomra. Megállapította az orvosi vizsgálat azt is, hogy a felperes jobb felkarján nem friss rovarcsípések találhatók. Panaszaira Famotidin Hexal tablettát és Suspensio Zinci Aquosa ecsetelőt írt fel az orvos a 000002218 számú naplóbejegyzés szerint.

A felperes az elszenvedett sérelmek miatt kártérítési eljárást kezdeményezett az alperesnél. Az alperes a 30.515-2270-10/2013. számú határozatával mindkét kárigényt elutasította.

A felperes keresetében a túlszűfolt elhelyezése során megvalósult embertelen bánásmód következtében elszenvedett sérelmei miatt 3.000.000.- forint, míg a poloskacsípésekre hivatkozással 2.000.000.- forint kártérítés megfizetését kérte az alperestől.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozással, hogy a felperes túlszűfolt elhelyezése nem az alperes felróható magatartására vezethető vissza, ugyanakkor vitatta, hogy a poloskacsípések az alperesi intézetben érték a felperest.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, megállapította, hogy az eljárás során felmerült 300.000.- Ft illeték az állam terhén marad. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes javára 127.000.- Ft perköltséget.

Az elsőfokú bíróság az ítélete jogi indokolásában kiemelte, hogy a perben az 1959. évi IV. törvény, illetve a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet alkalmazandó. A kártérítés körében irányadó jogszabályhelyként a régi Ptk. 339. § (1) bekezdését jelölte meg.

A zsúfoltság körében hangsúlyozta, hogy a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996.(VII.12.) IM rendelet 239. § (1) bekezdése szerint az előzetes letartóztatottat zárkában kell elhelyezni. A zárkában (lakóhelyiségben) elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy személyenként lehetőség szerint 10 m<sup>3</sup> légtér, és 4 m<sup>2</sup> mozgástér jusson.

Az alperes az eljárás során nem vitatta, hogy a felperes túlszúfolt körülmények között került elhelyezésre. E körben értékelte a bíróság a kártérítési felelősség alóli kimentésre irányuló azon hivatkozását, mely szerint a jogszabályon alapuló befogadási kötelezettségének csak úgy tudott eleget tenni a perbeli időszakban az alperes, ha a fogvatartottakat zsúfoltan helyezte el.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes elhelyezése során az alperes megsértette a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 239. § (1) bekezdésében foglaltakat. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes az általa szolgáltatott és a felperes által kétségbe nem vont létszámadatokkal a kárfelelősség alóli mentesülését eredményesen bizonyította. Az alperesi intézet túltelítettségének, az alperes befogadási és az elkülönítési szabályok figyelembevételével történő elhelyezési kötelezettségének, mint az alperes magatartásán kívül álló objektív körülményeknek és a kártérítési igény megalapozatlanságának megítélésénél az elsőfokú bíróság a BDT. 2013. 2969. számú eseti döntésben foglalt szempontokat vette alapul.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a poloskacsípések által elszenvedett joghátrányok érvényesítése körében a felperes felhívás ellenére sem bizonyította, hogy az alperesi intézetben az alperes felróható magatartása következtében 2013. szeptember 10. napja és 2013. szeptember 23. napja között poloskacsípések érték volna. Értékelte, hogy 2013. szeptember 18. napján a felperes orvosnál járt, ahol egyértelműen „régibbi rovarcsípések” tényét rögzítették. A bíróság utalt arra, hogy a bizonyítékként felajánlott tanúbizonyítás nem vezetett eredményre. Az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy a felperes személyes előadásán túl az alperes által csatolt orvosi lelet tényeivel szemben semmilyen tény nem támasztja alá azt, hogy az alperesnél 2013. szeptember 18. napján rögzített „régibbi rovarcsípés”-ként megjelölt sérülés az alperesnél elszenvedett poloskacsípés lenne. A bíróság a sérelem, a kár bekövetkeztének bizonyíthatatlanságát a felperes terhére értékelte és a keresetet elutasította.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, a kereseti kérelmének történő helyt adást és 5.000.000.-Ft összegű nemvagyoni kár megítélését, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte.

Vitatta azt az ítéleti álláspontot, amely megállapította ugyan, hogy az alperes megsértette a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 239. § (1) bekezdésében foglaltakat, ennek ellenére mentesítette az alperest a kárfelelősség alól az intézet befogadási kötelezettségére hivatkozással. Megítélése szerint az alperes az intézet túlszúfoltsága ellenére olyan zárkában helyezte el őt, ami nem volt alkalmas a jogszabályban előírt elhelyezés (4m<sup>2</sup>/fő) betartására.

Álláspontja szerint a tényállásban szereplő zárkák alapterületéből és az ott elhelyezett fogvatartottak létszámából megállapítható, hogy ezen szűk zárkákban történő elhelyezés az embertelen bánásmód tilalmába ütközik, amit nemzetközi bírósági döntések is alátámasztanak.

A jogsértő elhelyezési körülmények körében hivatkozott a 2014. július 8. napján kelt Bv.570/2014/2-II. szám alatti határozatba foglalt ügyészi felhívásra. Hangsúlyozta, ez a tény is azt bizonyítja, hogy az alperesi bv. intézet a túlszűfoltásra hivatkozva megsértette az emberi jogait. Az alperes annak ellenére helyezte el őt a szűk zárkákba, hogy tudatában volt annak, a szóban forgó cellákban nem biztosítható a megfelelő elhelyezése.

Vitatta azt az ítéleti álláspontot is, amellyel a bíróság a poloskacsípések miatti kárigényét bizonyíthatatlanságra hivatkozással elutasította. Kiemelte, az alperes maga tárta a bíróság elé azt az egészségügyi okiratot, amiben szerepelt a poloskacsípések miatti orvosi vizsgálaton való részvétel ténye. Az orvosi vizsgálaton készült okirat nem „régibbi rovarcsípéseket” említ, hanem úgy fogalmaz, hogy „nem friss” rovarcsípések láthatók.

Értékelendő, hogy az alperes a kárigényt elutasító határozatában nem vitatta a poloskacsípések tényét, intézkedtek a poloskák irtásáról. Ezáltal elismerték azt, hogy a csípések az alperesi bv. intézetben keletkeztek.

Kifogásolta, hogy "A" tanúként történő meghallgatására az elsőfokú eljárás folyamán nem került sor. A tanú fogvatartott, így álláspontja szerint az intézetnek kötelessége lett volna őt előállítani. Hivatkozott arra, hogy azért nem tudta indítványozni a személy újbóli idézését, mert a legutolsó tárgyaláson maga sem tudott megjelenni.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet, észrevételt nem terjesztett elő.

Az ítéletábra a felperes fellebbezését a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt kisebb részben alaposnak ítélte.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges körben lefolytatta a bizonyítási eljárást és a beszerzett peradatok okszerű értékelésével helyes tényállást állapított meg. Az elhelyezés tekintetében hozott érdemi döntését az ítéletábra az alábbi indokok alapján nem osztotta.

Helyes az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy a felperes elhelyezése során az alperes kétséget kizáróan megsértette a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 239. § (1) bekezdésében foglaltakat. Téves jogi álláspontra helyezkedett, azonban amikor az alperes által szolgáltatott és a felperes által kétségbe nem vont létszámadatok alapján az alperes kárfelelősség alóli mentesülését állapította meg a BDT.2013. 2969.számú döntésre hivatkozással. Ezen ítélezési gyakorlat meghaladottá vált az alábbiakban kifejtettek szerint.

Az ítéletábra álláspontja szerint a perbeli jogvita elbírálására a régi Ptk. 75. és a 76. §-ban foglalt személyiségi jog megsértésére vonatkozó rendelkezései az irányadóak.

A r.Ptk. 76. §-a értelmében a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti többek között az emberi méltóság megsértése. A Kúria több döntésében is állást foglalt már abban a kérdésben, hogy személyhez fűződő jogot sért, ha a jogszabályban meghatározott fogvatartási körülményeket az előírt minimális mozgáster biztosításával nem teszik lehetővé a fogvatartott számára (Kúria Pfv. IV.21.778/2010/4., Pfv.IV.22.372/2011/9.).

Jelen esetben tényként állapítható meg, hogy az alperes a felperes fogvatartásának - különösen a 12. zárkában történt, 2012. szeptember 26. napjától a 2012. október 9. napjáig tartó, kéthetes - időtartama alatt nem biztosította a minimális nagyságú mozgásteret. Ezen túlmenően a felperesnek a 47. és a 43.zárkában történt elhelyezése során szintén megvalósult a jogszabályban előírt 4 m<sup>2</sup>/fő irányszám közötti kismértékű eltérés. Az utóbbi zárka esetében ez 5 napig tartott. A fentieknek megfelelően a felperes ily módon történő elhelyezése önmagában alkalmas az emberi méltóság megsértésére. A több személyes zárkákban a megfelelő, egy főre jutó mozgáster biztosításának elmaradása embertelen, megalázó bánásmódot jelent. Az alperes eljárása jogszabálysértő volt, ami a felperesnek kárt okozott. Ezért a kártérítési felelősség alól akkor mentesülhet, ha eljárása nem volt felróható. Az alperes e körben az intézmény objektív körülményeire, a befogadási kötelezettségére hivatkozott.

A 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 1. § (1) bekezdése szerint a rendelet a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásából a büntetés-végrehajtási szervezetre háruló részletes feladatokat határozza meg. Amennyiben a büntetés-végrehajtási intézet az IM rendeletben meghatározott, a fogva tartás során irányadó kötelezettségét nem teljesíti, azzal felróható magatartást tanúsít. A büntetés-végrehajtási intézményben az alperes kötelezettsége a jogszabályok betartása, a fogvatartott megfelelő elhelyezéséről való gondoskodás, ezért a felperest az intézményben ért sérelem miatt kártérítési felelősséggel tartozik. A felperes fogva tartásával összefüggésben őt ért sérelem miatti kárigényét az önálló jogalanyisággal rendelkező büntetés-végrehajtási intézettel szemben érvényesítheti (Kúria Pfv.IV.21.654/2015/11.).

Az ítélet tábla a poloskacsipések tekintetében teljeskörűen osztotta az elsőfokú bíróság helyes jogi álláspontját és az ítélet indokolásában foglaltakat. A felperes fellebbezésében felhozott érveire figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

A poloskacsipések által elszenvedett joghátrányok érvényesítése körében a perben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperesi intézetben az alperes felróható magatartása következtében 2013. szeptember 10. és 2013. szeptember 23. között poloskacsipések érték. Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének a 15., a 27. és a 37. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvekben maradéktalanul eleget tett.

A felajánlott tanúbizonyítás nem vezetett eredményre. E körben a felperes fellebbezésében előadottak nem relevánsak. A fentiek alapján megalapozottan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a Pp.164.§./1/ bekezdésében meghatározott bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, és nem igazolta, hogy a poloskacsipések az alperesi intézetben érték őt. Ezen tényt támasztja alá a felperes személyes nyilatkozata és az orvosi dokumentáció is.

A perrel érintett időszakban hatályban lévő régi Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontján keresztül érvényesülő Ptk. 355. § (1) bekezdése értelmében a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy azt a károsult alapos okkal nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A (4) bekezdés alapján kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beálló értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány kiküszöböléséhez szükséges.

Az ítélet tábla a fenti rendelkezések alapján a Pp. 206. § (3) bekezdése szerint mérlegelte a per adatokat, a jogsértés súlyát, a felperes által előadott hátrányokat. Különösen értékelte a túlsúlyos körülmények között történt fogva tartás viszonylag rövid, kéthetes és öt napos időtartamát, valamint a jogszabályban előírt térmérték kismértékű megsértését a 47. és 43. zárkában. Mindezek alapján, az ítélet tábla megítélése szerint az elszenvedett hátrányokkal arányban álló nem vagyoni kártérítés összege 100.000.- forint, valamint ennek a Ptk. 301. §-a szerinti törvényes mértékű késedelmi kamata. Ezt meghaladóan a felperes kártérítési igénye megalapozatlan, mert nem igazolt olyan hátrányokat, amelyek magasabb összegű nem vagyoni kártérítés megítélését tennék indokolttá.

Mindezen indokok alapján az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A felperes eredménytelenül fellebbezett 4.900.000.- Ft erejéig. A fellebbezés vonatkozásában nagyobb részt az alperes lett pernyertes, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperes köteles az alperes részére megfizetni a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (5) és (6) bekezdése alapján a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányban állóan mérlegeléssel megállapított (20.000.- Ft + ÁFA) másodfokú perköltséget.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperes költségmentessége, illetve az alperes illetékmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli. Az illeték mértéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdése alapján került megállapításra.

Győr, 2016. évi július hó 11. napján

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.  
a tanács elnöke

Dr. Vass Mária sk.  
előadó bíró

Dr. Szalay Róbert sk.  
bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó

